

HAKA Eesti Hariduse
Kvaliteediagentuur

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

Räpina Aianduskooli
aianduse, käsitöö ning
looduskeskkonna ja
eluslooduse
õppekavarühmade
hindamisaruanne

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2022

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Üldosa	4
3. Aianduse, käsitöö ning looduskeskkonna ja eluslooduse õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes	8
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus	8
3.2 Õppimine ja õpetamine	11
3.3 Õpetajad	13
3. Hindamiskomisjoni peamised järeldused aianduse, käsitöö ning looduskeskkonna ja eluslooduse õppekavarühmade osas	14

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväarsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab:

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavaliste eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusel õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel ja -vestlustel kogutud info. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Hindamisvaldkonnad on:

- **Õppekavad ja õppekavaarendus,**
- **Õppimine ja õpetamine,**
- **Õpetajad.**

Hindamiskomisjon esitab hindamisaruandes hindamisvaldkondade kaupa kokkuvõtliku analüüsi õppekavarühma õppekavade kohta. Komisjon toob iga hindamisvaldkonna analüüsi tulemusena välja **järeldused**: tugevused, parendusvaldkonnad koos soovitustega õppe kvaliteedi parendamiseks ning arenguvõimalused:

- **Tugevustena** on välja toodud head tavad, uuenduslikud lahendused jne, mis on andnud soovitud tulemusi ja seeläbi õppele lisaväärtust. Tugevused on enamasti kui nõuetele vastavus.
- **Parendusvaldkonnad** ja soovitusel viitavad mittevastavustele või vajakajäämistele hindamiskriteeriumi nõuete täitmisel. Parendusvaldkonnad mõjutavad hindamisotsuse kujunemist.
- **Arenguvõimalused** on komisjoni soovitusel arendustegevusteks, mis ei sisalda mittevastavust nõuete täitmisel ning mille arvestamine või mittearvestamine on kooli otsustada. Soovitusel arendusteks ei mõjuta lõppotsuse kujunemist.

Eesti Hariduse Kvaliteediagentuuri (HAKA) kutsehariduse hindamisnõukogu kaalub hindamiskomisjoni poolt välja toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning otsustab viia järgmine õppekavarühma kvaliteedi hindamine läbi:

- kuue (6) aasta pärast, kui õppekavarühmas toimuv õppetöö vastab kvaliteedi hindamise kriteeriumidele ja õigusaktidele;
- kolme (3) aasta pärast, kui hindamisnõukogu hinnangul esineb õppekavarühmas õppetöö mittevastavusi õigusaktidele ja/või kvaliteedi hindamise kriteeriumidele.

Kui hindamisnõukogu kaalub kahe hindamisotsuse vahel ning leiab, et teatud tingimuse täitmisel kooli poolt oleks võimalik võtta vastu positiivsem otsus, võib ta sellise otsuse vastu võtta kõrvaltingimusega haldusmenetluse seaduse § 53 mõttes.

HAKA moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. HAKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. HAKA juhataja korraldusega kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Rein Oselin	komisjoni esimees, kutseõppe ekspert, Järvamaa Kutsehariduskeskuse direktor;
Stina Siem	komisjoni liige-sekretär, kutseõppe ekspert, Haapsalu Kutsehariduskeskuse arendusdirektor;
Hannes Maripuu	tööandjate esindaja, Tallinna Loomaaia peaaednik;
Jan Raudsepp	tööandjate esindaja, AS Türi Vesi juhatuse esimees;
Anu Randmaa	tööandjate esindaja, käsitöökoolitaja ja -ettevõtja, MTÜ Rahvarõivas esinaine.

Hindamisprotsessi kirjeldus

Hindamisprotsess toimus perioodil september-november 2022. Komisjon tutvus kooli esitatud aruandega, mille põhjal komisjon valmistas ette koolikülastuse ja vestluste küsimused.

Intervjuud praktikakohtade esindajate ning vilistlastega viidi läbi komisjoni liikmete poolt vastavalt kokku lepitud tööjaotusele telefoni teel enne koolikülastust. Komisjoni hinnangul hindamisprotsessis probleeme ei esinenud. Kogu vajaliku info edastas kool kiiresti. Tänu väärrib Räpina Aianduskooli meeskonna kiire, leidlik ning paindlik koostöö.

Hindamisperioodil viidi läbi vestlused praktikaettevõtete esindajatega: Hiiumaa Vallavalitsus, Keskonnaamet, MTÜ Jaago Sõbrad, OÜ Ullaline, OÜ Kanepi Aiand, OÜ Leeri Lillesalong, OÜ Neeva Aed, Tallinna Loomaaed.

Räpina Aianduskoolis ja kooli õppekohas Maarja Külas toimus külastus 11.-12.10.2022. Hindamiskomisjon tutvus kooli õppekeskkonnaga ja vestles nii õpilaste kui ka töötajatega.

Kõik vestlused olid asjalikud ning informatiivsed. Komisjon avaldab koolimeeskonnale tunnustust ja tänu hästi organiseeritud hindamiskülastuse eest.

Komisjoni koolikülastuse järgsel koosolekul lepitati kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühistele järeldustele, mis väljenduvad aruandes.

Komisjoni arvates vastab aruanne hea aruande kriteeriumitele.

Hindamisaruande valmimisega seotud kuupäevad: HAKA esitas esmase aruande koolile 15.11.2022.

Aruande lõpliku variandi koostamisel võttis komisjon arvesse kooli täpsustusi aruandele.

Komisjon esitas lõpparuande HAKAle 28.11.2022.

2. Üldosa

Räpina Aianduskool on Eesti ainuke riiklik kutseõppeasutus, mis toimib aiandusvaldkonna kompetentsikeskusena. Kool on suurima aiandust õppivate õpilaste arvuga kool, aiandusvaldkond moodustab kooli õppijate arvust ligikaudu kolmveerandi. Kool on Eestis tuntud ja hea mainega. Oma arengukavas rõhutab kooli meeskond põhieesmärgina looduslähedase nutika eluviisi propageerimist,

õpingud soovitakse õppijale teha võimalikult kasulikuks nii töö- kui ka isiklikus elus. Kooli väärtused (austus, avatus, koostöö) toetavad komisjoni hinnangul kooli eesmärki. Suhteliselt kitsad ja omavahel seotud tegevusvaldkonnad on loonud koolile võimaluse olla valdkonnas märgatud, tuntud ja hinnatud.

Hinnatavad õppekavarühmad (aiandus, käsitöö, looduskeskkond ja elusloodus) moodustavad praktiliselt kogu kooli õppetegevuse. Oluline on märkida, et õppekavadel õpib mittestatsionaarses õppevormis umbes 83% õppijatest. Kool toob lisaks eneseanalüüsis välja, et õppijate arvu mõjutab hindamisperioodi ajal koroonapandeemiast tulenevalt suur üle nominaalaja õppivate õpilaste osakaal. Oluline on ka asjaolu, et Räpina Aianduskool on Eestis ainuke kool, kus keskkonnakaitse eriala pakutakse kutsehariduse tasemel.

Tabel 1. Aianduse õppekavarühma andmed.

Õppekava (Aiandus)	Õppeaasta	Õppevorm	Õpilaste arv	Vastuvõtt	Lõpetamine	Lõpetajate osakaal alustanutest
Abiaednik, tase 2 2. t. kutseõpe, 120EKAP, 2a (HEV/TÕK) Õppekavad kood: 131858, 221005	2019/20	K	14	-	6	75%
	2020/21	K	9	4	3	50%
Abiaednik (integratsioon) 2. t. kutseõpe, 60EKAP, 1a Õppekava kood: 216643	2021/22	K	12	8	4	100%
	Kokku		35	12	13	75%
	Kokku		32	28	19	47,8%
Nooremaednik (sh integratsioon ja HEV/LÕK) 3. t. kutseõpe, 60EKAP, 1a Õppekava kood: 131659, 224482	2019/20	K	16	16	3	18,8%
	2019/20	MS	-	-	-	-
	2020/21	K	3	0	1	33,3%
	2020/21	MS	-	-	-	-
	2021/22	K	8	8	7	87,5%
	2021/22	MS	15	15	-	-
	Kokku		42	39	11	46,5%
Aednik (sh kutsekeskharidus) kutsekeskharidusõpe, 180EKAP, 3a Õppekava kood: 133417 4. t. kutseõpe, 120EKAP, 2a Õppekava kood: 131661, 209537, 216422	2019/20	K	22	11	5	75%
	2019/20	MS	152	62	26	38,8%
	2020/21	K	24	11	4	40%
	2020/21	MS	148	66	26	41,9%
	2021/22	K	21	5	6	38,6%
	2021/22	MS	143	48	26	39,4%
	Kokku		510	203	93	45,6%
Florist (sh kutsekeskharidus) kutsekeskharidusõpe, 180EKAP, 3a Õppekava kood: 135029	2019/20	K	32	13	7	50%
	2019/20	MS	89	32	14	28%
	2019/20	T	-	-	-	-

Õppekava (Aiandus)	Õppeaasta	Õppevorm	Õpilaste arv	Vastuvõtt	Lõpetamine	Lõpetajate osakaal alustanutest
4. t. kutseõpe, 120EKAP, 2a õppekava kood: 199337, 216423	2020/21	K	29	8	6	40%
	2020/21	MS	87	37	14	43,8%
	2020/21	T	16	16	-	-
	2021/22	K	27	14	1	6,3%
	2021/22	MS	82	33	9	24,3%
	2021/22	T	16	0	3	18,8%
	Kokku			378	153	54
Meisterflorist 5. t. jätkuõpe, 60EKAP, 1a õppekava kood: 214999	2019/20	MS	-	-	-	-
	2020/21	MS	-	16	-	-
	2021/22	MS	14	-	3	18,8%
	Kokku		14	16	3	18,8%
Noorem-maastikuehitaja (sh töökohapõhine) 3. t. kutseõpe, 60EKAP, 1a õppekava kood: 211178, 219922	2019/20	MS	-	-	-	-
	2019/20	T	30	31	30	96,8%
	2020/21	MS	-	-	-	-
	2020/21	T	30	33	29	87,9%
	2021/22	MS	15	15	-	-
	2021/22	T	30	35	29	82,9%
	Kokku			105	114	88
Maastikuehitaja (sh kutsekeskharidus) kutsekeskharidusõpe, 180EKAP, 3a õppekava kood: 131660 4. t. kutseõpe, 120EKAP, 2a (K) õppekava kood: 131662 4. t. kutseõpe, 150EKAP, 2,5a (MS) õppekava kood: 216424, 202097	2019/20	K	39	17	5	41,7%
	2019/20	MS	154	59	-	-
	2020/21	K	44	19	13	72,1%
	2020/21	MS	185	71	18	27,7%
	2021/22	K	36	14	6	30,0%
	2021/22	MS	182	47	20	33,9%
	Kokku			640	227	62
Kokku õppeaastati	2019/20		534	241	90	43,6%
	2020/21		583	294	122	50,8%
	2021/22		604	245	118	41,2%
Arvud õppevormiti			K	MS	T	
	2019/20		109	395	30	534
	2020/21		117	420	46	583
	2021/22		107	451	46	604

Õppekava (Aiandus)	Õppeaasta	Õppevorm	Õpilaste arv	Vastuvõtt	Lõpetamine	Lõpetajate osakaal alustanutest
	Kokku		333	1266	122	1721

Tabel 2. Looduskeskkonna ja eluslooduse õppekavarühma andmed

Õppekava (keskkonnakaitse)	Õppeaasta	Õppevorm	Õpilaste arv	Vastuvõtt	Lõpetamine	Lõpetajate osakaal alustanutest
Keskkonnakaitse 5. t. kutseõpe, 140EKAP, 2,5a Õppekava kood: 157198, 210627, 218143	2019/20	K	10	6	4	57,1%
	2019/20	MS	86	34	10	38,5%
	2020/21	K	9	7	-	-
	2020/21	MS	87	36	15	62,5%
	2021/22	K	14	10	3	50,0%
	2021/22	MS	100	33	7	20,6%
	Kokku			306	126	39
Kokku õppeaastati	2019/20		96	40	14	47,8%
	2020/21		96	43	15	62,5%
	2021/22		114	43	10	35,3%
Arvud õppevormiti			K	MS	T	
	2019/20		10	86	0	96
	2020/21		9	87	0	96
	2021/22		14	100	0	114
	Kokku		33	273	0	306

Tabel 3. Käsitöö õppekavarühma andmed

Õppekava (Tekstiilkäsitööline)	Õppeaasta	Õppevorm	Õpilaste arv	Vastuvõtt	Lõpetamine	Lõpetajate osakaal alustanutest
1) Tekstiilkäsitööline 4. t. kutseõpe, 120EKAP, 2a Õppekava kood: 131857, 207979, 218282	2019/20	MS	64	24	24	92,3%
	2020/21	MS	63	23	19	79,2%
	2021/22	MS	75	24	12	52,2%
	Kokku		202	71	55	74,5%
2) Tekstiilkäsitööline (spetsialiseerumine: pitstehnikas esemete valmistamine) 5. t. jätkuõpe, 60EKAP, 1a Õppekava kood: 214428	2019/20	MS	-	10	-	-
	2020/21	MS	10	11	-	-
	2021/22	MS	16	-	4	36,4%
	Kokku		26	21	4	36,4%
Kokku õppeaastati	2019/20		64	34	24	92,3%
	2020/21		73	34	19	79,2%
	2021/22		91	24	16	44,3%
	Kokku		228	92	59	55,5%

3. Aianduse, käsitöö ning looduskeskkonna ja eluslooduse õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- õpetajad.

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijate õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Analüüs

Eelmine kvaliteedihindamine aianduse ja keskkonnakaitse õppekavarühmades viidi läbi 2014. aastal ning käsitöö õppekavarühmas 2015. aastal. Käesoleval hindamisperioodil on kool toonaste ettepanekutega arvestanud. Nii näiteks on koolist saanud aedniku, floristi ja maastikuehituse erialadel

kutse andja. Õppekavade tasemeid on korrastatud vastavaks õppijate spetsiifikale. Näiteks muudeti 3. taseme nooremaedniku õppekava 2. taseme õppeks, et viia muukeelsete õppijate keeleoskus tasemele, mis võimaldaks neil jätkata eesti keelses kutsekeskharidusõppes. PRÕM-projekti (*Tööturu vajadustele vastava kutse- ja kõrghariduse arendamine*) toel viidi töökohapõhist õpet läbi maastikuehitaja ja floristi õppekavadel. Keskkonnakaitse õppekava sisuliseks uuendamiseks kaasati valdkonna spetsialiste ja tööandjaid. Selle tulemusena lisati õppekavasse keskkonnaalase juriidika õppemoodul. Õppijate ja vilistlaste sõnul on see tervitatav. Pea kõikidesse õppekavadesse on lisatud õpioskuste ja ettevõtlusõppe moodulid vastavalt õppekava tasemele (nt „Õpitee ja töö muutuv keskkonnas“, „Õpioskused“, „Tulevikuoskused aianduses“, „Ettevõtlusõpe“, „Ettevõtlus ja innovatsioon“, „Käsitöölaline ettevõtlus“). Lisaks ka spetsiifilised muudatused nagu geoinfosüsteemide teema keskkonnakaitse erialal, aiaveekogude rajamine maastikuehitaja erialal ning tekstiilmaterjalide taaskasutus käsitöös.

Komisjon viis läbi vestlused kooli vilistlaste ning praktikaettevõtetega. Vestlustes saadi kinnitust, et tehtud muudatused on asjakohased ning õppijate ja tööandjate ootused õppe korraldusele ja tulemuslikkusele on valdavalt täidetud. Näiteks kinnitas keskkonnakaitse eriala vilistlane, et nende õpperühma poolt tehtud ettepanek tõsta lõputööd puudutav õppemoodul esimesele kursusele, viidi kooli poolt ellu.

Komisjon nõustub kooli eneseanalüüsi aruandes ära toodud väitega, et õppekavaarenduse olulisemateks eeldusteks on õppevaldkondade protsesside ja turusituatsiooni tundmine ning hea kontakt praktikaettevõtetega, vestlused seda ka kinnitasid. Lisaväärtus õppekavade kaasajaks tagamisel on fakt, et mitmed kooli õpetajad on praktikutena tegevad ka töömaailmas. Nii näiteks on ettevõtjana töötava käsitööõpetaja eestvedamisel arendatud välja 5. taseme jätkuõppe õppekava „Tekstiilkäsitöölaline (spetsialiseerumine: pitstehnikas esemete valmistamine)“, milles on suur rõhk kohaliku piirkonna seto pitsidel.

Hinnatavate õppekavarühmade juhtõpetajad leiavad, et õppijate ja juhtkonna poolt saadav tagasiside ning kontaktid töömaailmaga on piisavad, et õppekavade sisu oleks kaasaegne. Juhtõpetajad tõid veel vestlusel välja, et neil on piisavalt vabadust ja ressursi õppe- ja rakenduskavades osapoolte tagasiside põhjal muudatusi sisse viia ning vajadusel korraldada õppetöösse ka õppekavaväliseid vajalikke teemasid, näiteks aianduses oli võimalik saada allergoloog tundi läbi viima.

Kool teeb koostööd Maarja Külaga, mille raames on õpilastel võimalus seal praktikat läbida. See aitab suurendada aiandusvaldkonnas töötavate inimeste valmisolekut töötada koos erivajadustega inimestega.

Kooli enesehindamise analüüsist ja vestluste põhjal veendus komisjon, et õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Koolikülastusel toimunud vestluste tulemusel jõudis komisjon järeldusele, et edaspidise õppekavaarenduse ja rakenduse takistuseks võib saada kooli tegevust reguleeriv raamistik (nt kutsestandard, SA Maarja Küla rahastus neljast erinevast allikast). Aedniku eriala õppekava hindab kool ise liiga tootmisaiaanduse põhiseks, saades samal ajal aru, et kaasajal tuleks rohkem rõhku panna aiakujundusele ja iluaiaandusele. Takistuseks on aga kutsestandardis sätestatu, millest kooli õppekavad lähtuvad.

Arutelus kooli töötajatega selgus, et on olnud juhuseid, kui õppima asunud avastavad ennast olukorras, kus lisaks neid huvitavale (nt käsitöö või lillede kasvatamine) tuleb hariduse omandamiseks õppida ka turundust või lillede ladinakeelseid nimesid, mis aga on tihti hinnatavates õppekavarühmades üheks väljalangevuse põhjuseks. Oma aruandes märgib kool, et suurimaks väljalangevuse põhjuseks „tundub olema portfoolio“. Vestlused õpilastega tõid välja asjaolu, et need on tõepoolest mahukad ja liigse detailsusastmega ning tihti õpimotivatsiooni languse ja väljalangemise põhjuseks.

Järeldused

Komisjoni hinnangul on kooli tegevused piisavad tagamaks õppekavaarenduse asjakohane ja õigeaegne toimumine.

- **Tugevused**

Komisjon peab kooli kõige suuremaks tugevuseks eelkõige oskust kasutada oma unikaalset positsiooni riigis. See tähendab, et Räpina Aianduskool on oma valdkonnas olulisim koolitaja, kelle kvaliteet on tuntud. Tuntus ning fakt, et suur osa aianduse- ja maastikuehituse sektori töötajatest Eesti majanduses on kooliga seotud, tagab õppekavaarenduses õigeaegsed ja asjakohased sisendid. Kooli keskastme juhtkonna piisav tegevusvabadus ning ressursid tagavad, et saadud sisendid või ettepanekud viiakse ellu.

Komisjoni hinnangul on koostöö Maarja Külaga andnud mõlemale osapoolale väärtusliku kogemuse ning kool kasutab väga hästi olemasolevat potentsiaali suurendada aiandusvaldkonna inimeste valmisolekut töötada koos erivajadustega inimestega.

- **Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus**

Kool on eneseanalüüsi aruandes nimetanud parendusvaldkondadena õppekavades õpiväljundite sõnastusi, rakenduskavade täpsustamist ning õpetajate omavahelist koostööd. Komisjon nõustub kooliga ning leiab, et need on asjakohased.

Komisjon teeb koolile ettepaneku analüüsida, kas õppe lõpetamiseks vajalikud õpiväljundid (eelkõige portfoolioga seonduv) on sisu ja vormi osas tasakaalus õppijate õpimotivatsiooni säilitamiseks.

Keskonnakaitse 5. taseme, 140 EKAP, õppekava suurim väljakutse on kooli juhtkonna sõnul konkureerida kõrghariduse õppekavadega. Samas on aianduskooli õppekava väga praktiline. Arvestades, et keskkonnakonsultantide ja –spetsialistide nõudlus erasektoris kasvab (allikas: OSKA), soovib komisjon koolil läbi mõelda oma kooli keskkonnakaitse eriala turundamine.

- **Arenguvõimalused**

Komisjon teeb koolile ettepaneku kaaluda, kuidas saaks kool alata õppekavaarendust korraldava raamistiku muutmist nii, et see ei muutuks arengutakistuseks.

Komisjon teeb koolile arenguvõimalusena ettepaneku täienduskoolituse kursuste sisulises ja mahulises arenduses arvestada nende õppijatega, kes soovivad omandada vaid osa tasemeõppe õppekavast. Selle tulemusena osa tasemeõppesse siirduvatest õppijatest valib täienduskoolituse ja see vähendab väljalangemust.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. Õppijate erialavalik on toetatud;
2. Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktikal lähtub õpiväljunditest;
5. Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

Räpina Aianduskooli töötajad peavad kooli kauba- ja kvaliteedimärgiks, mis on heaks eelduseks, et kooli turundamine jõuab sihtgruppideni. Üle riigi on tuntuks saanud iga-aastased kooli taimekasvatuseprojektid. Komisjon leiab, et tegevus, kus praktiliselt testitakse noorte huvi aianduslike erialade vastu, on eeskujul väärt.

Õppijate valikul ning õpilaskandidaatidega suheldes veendub kool nende motivatsioonis. Vastuvõtukomisjoni poolt viiakse läbi vestlused, mittestatsionaarses õppes kirjutavad õppijate kandidaadid motivatsioonikirja. Koolipõhise õppe gruppidele toimub õpingute alguses vaatluspraktika. Komisjoniga vestelnud õppijate sõnul aitab selline lähenemisviis veenduda erialavalikute sobivuses.

Mittestatsionaarses õppes tuleb õpilaskandidaadil kirjutada motivatsioonikiri. HEV õpilaste ning Maarja Küla õpperühma õppijate vastuvõtul toimub veel lisaks tihe suhtlus lapsevanematega või eestkostjatega. Samuti korraldatakse Maarja Küla rühmale suvelaager, kus veelgi süvendatumalt proovitakse mõista sisseastuja motivatsiooni ning võimekust õppekava läbimiseks. Maarja Küla töötajate sõnul on olnud ka juhtumeid, mil nad on pidanud õppijakandidaadi soovile vastama eitavalt, kuna viimased vajasid suurel määral hooldust. Komisjoni arvates kinnitab see näide asjaolu, et kool on õppijate erialavaliku toetamise läbi mõelnud.

Kooli füüsiline õppekeskkond on komisjoni hinnangul kaasaegne ning toetab kooli tunnuslause sisu. Lisaks väga headele praktilise õppe võimalustele on vahenditega varustatud ka teooriaklassid ning koolis on olemas digitaalsed õppevahendid, näiteks arvuti teel juhitud kasvuhoonete mudel.

Suurt rahulolu kooli füüsilise ja emotsionaalse õppekeskkonnaga väljendasid vestlustel ka kooli töötajad ja õpilased. Kool on pööranud suurt rõhku sotsiaalse õpikeskkonna loomisele. Näiteks raamatukogu, kus on loodud võimalused õppijate iseseisvaks tööks neile sobival ajal ning õpetajad suhtlevad õppijatega ka õppesessioonide välisel ajal. Komisjon on veendunud, et kooli tegevused õpikeskkonna väljaselgitamisel ja parendamisel on asjakohased.

Õpetajad tõid vestlustel välja, et kõik mõistlikud arendussoovid kool täidab ning õpiväljundite saavutamiseks on neil metoodika valimiseks vabad käed. Kaudselt näitab praktilise ja teoreetilise õppe, õppevahendite ja nende kasutamise asjakohasust ka fakt, et praktikaettevõtete hinnangul on koolist praktikale tulevate õpilaste ettevalmistus hea ja piisav praktika õpiväljundite saavutamiseks.

Arvestades kooli positsiooni majandussektoris, valdab kool teavet praktikakohtadest. Hindamisperioodil on seda infot kasutatud suurendamiseks praktikate kvaliteeti. Parimad praktikakohad on tunnustatud ja need on avaldatud kooli infostendidel ning viiakse läbi ka personaalset nõustamist. Õppijaid toetatakse ka tehniliselt. Näiteks on loodud testkeskkond

praktikadokumentide täitmiseks, pärast praktikat aidatakse vajadusel arvutiklassis õppijaid dokumentatsiooni täitmisel.

Vestlusest keskkonnakaitse eriala õpilasega selgus, et konkreetselt tema õpperühmas oli olukord, kus õppijad olid teadmatutes, kas ettevõtte neid praktikale võtab, kuna eelistab kõrgkoolide praktikante. Komisjon ei oska hinnata, kas tegemist on ühe juhusega või mitte, kuid peab vajalikuks juhtida sellele kooli tähelepanu.

Õppijate toetamisel on koolis selge ja tulemuslik koostöö õpetajate, kursusejuhatajate ja õpilasnõustaja ja praktikakorraldaja vahel. Iga õppija vajadust teatakse ning kursusejuhataja jälgib õppijate toimetulekut. Vestlustest õppijate ja vilistlasega sai komisjon sellele kinnitust. Rahuolu suhtlemise ja suhtumisega oli kõrge ning näiteks koostöö Maarja Külaga on komisjoni hinnangul loonud Räpina õpetajatele võimaluse saada väga professionaalset ja praktilist nõu mistahes HEV-probleemi lahendamiseks.

Järeldused

Komisjon leiab, et kooli tegevused on õppijate õpetamisel ja toetamisel, õpimotivatsiooni säilimisel ning õppetöö kvaliteedi tagamisel piisavad.

- **Tugevused**

Kool selgitab tõhusalt välja õppima asujate motivatsiooni.

Pikaaegne kogemus ja traditsioonid õpetatavates valdkondades on õppekavade rakendamisel taganud kvaliteetse teooriaõppe, praktilise töö ja praktika õppijate toetamisel õpiväljundite saavutamiseks.

- **Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused**

Eneseanalüüsi aruandes esitatud andmete kui ka vilistlaste ja õppijatega vestlustest ilmnes, et väljalangevus on suur just mittestatsionaarses õppevormis õppijate puhul. Komisjon teeb koolile ettepaneku uurida, miks siiski otsustab osa mittestatsionaarses õppes õppijaid oma õpingud katkestada ja arvestada uuringu tulemusi sobivamate õppevormide või täiendusõppe kursuste pakkumisel.

- **Arenguvõimalused**

Kooli on nimetatud kompetentsikeskuseks. Komisjon veendus, et Räpina Aianduskoolis on õpetatavates valdkondades kompetentsi piisavalt, mistõttu teeb komisjon koolile ettepaneku jagada olemasolevat ekspertiisi ka teistele aianduse eriala pakkuvatele koolidele.

Samuti soovib komisjon pakkuda näiteks tasulisi aiandus- ja maastikukujunduse kursuseid Eesti individuaalmajade omanikele. Komisjoni hinnangul suureneks Räpina Aianduskooli tuntus ning roll valdkondliku arengusuunajana veelgi.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

Koolis on olemas piisav arv vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajaid, kellest umbes veerand on osalise koormusega, kuna nad on tegevad ka ettevõtluses. Komisjoni hinnangul tagab selline õpetajaskonna jaotus uute valdkonna teadmiste jõudmise õppijani ning kooli esitatud andmed õpetajate kvalifikatsioonist ja enesetäiendamise kohta on piisav tõendus selle kohta. Juhtkonnaga vestlusest selgus, et kooli meeskonna komplekteerimise suurim probleem on, et inimesed elavad kaugel. Mittestatsionaarsest õppesitusest tulenevalt on õppetöö korraldamise logistika seetõttu keeruline.

Vestlustel õpetajatega veendus komisjon, et õppetöö ja koormused on planeeritud, õpetajad saavad selle kujunemisel kaasa rääkida ning nende soovidega arvestatakse. Samas on õppetöö korraldus ka piisavalt paindlik reageerimaks hetkevajadusele.

Kooli taotlus on võimalikult paljude õpetajatega sõlmida tähtajatu tööleping, saavutades sellega töötajatega kindlustatuse tulevikuks. Samas tagab töölepinguline suhe ka koolipoolse põhimõtte täitmise, et iga inimene vastutab oma arengu eest ise. Töötajate arengut analüüsitakse kord aastas, mil õpetajatega viib vahetu juht läbi vestluse. Vestluse aluseks on õpetajate eneseanalüüs. Õpetajad on oma arenguvalikutes vabad niivõrd, kui võimaldab õppetöö korraldusprotsesside paindlikkus.

Õpetajad tõid vestlustes välja, et keeruline on õpetada, kui õpperühmas on erineva ettevalmistusega ja võimetega õpilased. Tihtipeale puuduvad õpetajatel oskused sellega toime tulla. Küll aga tõid Maarja Küla töötajad hindamise käigus välja, et neil on pakkuda Räpina õpetajatele tuge selles valdkonnas.

Komisjon peab oluliseks märkida, et õpetajate häid arenguvõimalusi tunnustasid vestluses mitte ainult õpetajad, aga ka õpilased, eriti hinnati võimalust saada rahvusvahelisi kogemusi.

Järeldused

Komisjoni hinnangul Räpina Aianduskooli töötajaskonna värbamise, rakendamise ja arendamise toimumisprotsessid garanteerivad kooli arengukavas ja õppekavas seatud eesmärkide täitmise.

- **Tugevused**

Komisjon leiab, et Räpina Aianduskooli üheks tugevuseks on selge lähenemine personalipoliitikale. Kõikidele osapooltele on selged kooli nõudmised ja vastu pakutavad

¹ Õpetajad on hindamisaruande kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

võimalused. See loob stabiilse õhustiku õppes ning selged reeglid tegevusteks ühiste eesmärkida täitmise nimel.

- **Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused**

Kooli eesmärk on palgata võimalikult häid spetsialiste üle terve riigi. See toob kaasa keerukuse nii arendusprotsesside planeerimisel kui ka igapäevase õppetöö korraldamisel. Lihtsat lahendust kool ega komisjon sellele ei näe. Küll aga tahab komisjon märkida soovitusena, et koolil tuleb valmis olla tegevusteks juhul, kui olemasolev õppekorraldus ei maanda õppijasõbralikult kaugelt tööl käivate õpetajate erisoove.

- **Arenguvõimalused**

Komisjon näeb arenguvõimalusena Maarja Küla õpetamiskogemuse jagamist Räpina Aianduskooli ja teiste Eesti kutseõppeasutuste töötajatega. Tulemuseks on õpetajate parem toimetulek HEV õpilastega.

3. Hindamiskomisjoni peamised järeldused aianduse, käsitöö ning looduskeskkonna ja eluslooduse õppekavarühmade osas

Komisjon tutvus kooli enesehindamise aruandega, viis läbi vajalikud ja ettenähtud vestlused. Arutelude käigus jõudis komisjon järeldusele, et Räpina Aianduskool tagab oma strateegiates, kõikide strateegiate rakendusprotsesside planeerimisel ning läbiviimisel riigi ja iseenese seatud kvaliteedikriteeriumide täitmise.

- **Tugevused**

Kooli unikaalne positsioon riigis. Olles pika ajaloo ja traditsioonidega tuntud kompetentsikeskus, on koolil kohustus olla oma valdkonna koolkonna kujundaja. Kohustuse täitmine eeldab kooli kõikide kvaliteediprotsesside täielikku läbimõttlemist ning protsesside pidevat parendust, mida kool ka teeb. Kool korraldab koostöös HARNO-ga kutsemeistrivõistlusi maastikuehituses. Sellise võistluse korraldusõigus on selge tõendus kooli kõrgetele püüdlustele.

Kooli suur vilistlaskond ning nende kogukonnatunne. Komisjon veendus, et nii kool ise kui ka selle lõpetajad peavad ennast üheks suureks pereks. See loob eeldused eelkõige kooli ja õpetatavate valdkondade populaarsusele riigis, mis omakorda tagab kooli ja erialade jätkusuutliku arengu – on olemas õppida soovijad, õpetajad ja töökohad.

- **Parendusvaldkonnad ja soovitused**

Komisjon nõustub kooli enesehindamise aruandes toodud parendusvaldkondadega: õppekavade rakendamise ja õpetajaarenduse tõhustamine, organisatsioonisisese koostöö suurendamine.

Nii õpetajate, juhtkonna kui ka õpilaste arvates on hinnatavates õppekavarühmades üks suuremaid õpimotivatsiooni langemise põhjuseid õpiportfooliote koostamine. Komisjon teeb

ettepaneku koolile üle vaadata, kas ja kuidas saaks muuta nõudeid portfoolio sisule, vormistusele ja mahule nii, et ei langeks õppetöö kvaliteet.

- **Arenguvõimalused**

Komisjoni hinnangul on tekkinud ja lähiajal süvenemas vastuolu koolis õpetatava ja töömaailma arengute vahel. Aianduseriala riiklik kutsestandard näeb ette õpetust, mille läbinu on valmis töötama eelkõige tootmises. Töömaailm nõuab aga üha rohkem nn uusi oskusi (nt aiakujundus, rohemajandus). Komisjon näeb kooli ühe arenguvõimalusena algatada kutsestandardi muutmist vastavalt töömaailma ootustele.

Üheks koolist väljalangevuse põhjuseks on asjaolu, et osa õppijaid on huvitatud vaid õppekavade üksikutest teemadest ja moodulitest. Komisjon näeb siin ühe arenguvõimalusena täienduskoolituse (sh tasuliste) kursuste korraldamist erinevatele sihtgruppidele. Tulemusena kasvaks kooli roll olla riiklik kompetentsikeskus.

Räpina Aianduskool on ainuke kool Eestis, kes õpetab keskkonnakaitset väga praktilisel kutsehariduse tasandil. Komisjon sooviab arenguvõimalusena seda asjaolu ära kasutada nii õppekavaarenduses kui ka õppe reklaamimisel. Tulemusena tekiks soovijatele veelgi parem tugeva praktiliste oskustega valdkonnaõpe.

Komisjon soovib koolil mõelda, kuidas kooli ja Maarja Küla vahel tekkinud sünergiat tutvustada teistele Eesti kutseõppeasutustele, kus on kindlasti puudu sellisest kogemusest, mida saaks jagada Maarja Küla töötajad koolide HEV õppijate juhendajatele.